

Г О В О Р
ПРЕДСЕДНИКА ОПШТИНЕ
ДРАЖИМИРА МАРУШИЋА У ТАКОВУ, ПОВОДОМ ДАНА
ОПШТИНЕ ГОРЊИ МИЛАНОВАЦ И 195 ГОДИНА ОД ПОДИЗАЊА
ДРУГОГ СРПСКОГ УСТАНКА
23.04.2010.ГОДИНЕ

Поштовани грађани Србије, драги гости, даме и господо, драги Рудничани и Таковци,

Добро дошли у устаничко Таково, да славећи слободу свечано обележимо 195. годишњицу Другог српског устанка, који је започет баш овде и на овај дан.

Тада је кнез Милош Обреновић у војводском оделу, са крсташем барјаком у руци, оним барјаком Бошка Југовића из српских косовских завета, изашао из таковске цркве пред окупљени народ и народне прваке, и саопштио тешку одлуку о устанку, узвикнувши: „Ево мене, ето вас – ево рата Турцима!“

Одлука је тешка била, јер је долазила после страшне пропасти Првог устанка и после незапамћеног народног страдања у турској одмазди, коме се крај није могао наслутити.

Кад год славимо годишњицу Другог српског устанка, ми се сећамо и Првог устанка, који је имао великих народних успеха и славних бојева, али кога је стигла и велика пропаст, још историјски у много чему необјашњена. Ти успеси Првог устанка одважили су кнеза Милоша Обреновића, који је у њима био славни војвода и велики бојџија, да зарад народног спаса, почне Други – таковски устанак.

Она претходећа пропаст, тражила је од Срба и њихових вођа велику опрезност, која им није давала право на историјску грешку. Кнез Милош се и на ту опрезност одважио. Пошто су у неколико бојева ослободили Србију, ратујући само једно лето, кнез Милош је започео дуге преговоре са султаном и Великом портом о судбини српске слободе, све чинећи да она никада не дође у питање, већ да се полако увећава.

Зато је највећа тековина Другог српског устанка историјска – обновљена је српска држава.

Заслуге за српско ослобођење припадају српском народу – његовим устаницима.

Заслуге за српску државу највише припадају кнезу Милошу. Он је уз свога старијег брата, Милана Обреновића, прво трговца, па брусничког кнеза, а у Првом устанку војводу рудничког, научио како да се, у свим пословима и приликама рата и мира, држи кућевних људи и домаћина. Уз војводу Милана, кнез Милош се показивао у јунаштву, али се и учио дипломатији и поимању светских прилика.

У Првом устанку војвода Милан Обреновић је био један од петорице великих вођа уз Карађорђа, Јакова Ненадовића, Миленка Стојковића и Петра Добрњца. Они су га сматрали најумнијим између себе, па је био први њихов дипломата који је тражио српско место у Европи Наполеоновог времена. Умро је у Букурешту, у дипломатској мисији 1810. Зато се у овом слављу сетимо, са захвалношћу потомства, двестоте годишњице од његове смрти.

Он је допринео да кнез Милош постане и храбар војвода и вешт и непопустљив преговарач.

Слободан Јовановић каже: „По скоро једнодушној оцени историчара, Милош је највећи политички ум који је Србија дала у целом деветнаестом веку.“

Круну кнез-Милошеве политике и врх његовог политичког деловања представља султанов хатишериф из 1830. године, којим се Србији даје потпуна аутономија, а она је подразумевала и одлазак турских спахија из Србије. Тада се поставило питање шта урадити са спахилуцима, па је било и предлога да се спахилуци поделе најугледнијим српским породицама из кнежевске власти и створи кнежевска аристократија. Кнез Милош је тада донео одлуку да „земља припадне оном ко је ради“. Тако је у правом смислу српска земља постала народна, која више не може постати ничија друга, а по томе смо први у Европи и са поносом то истичем овде у Такову.

Поштовање своје државе и свог народа захтева од мене да замолим представника државе Србије, створене овде у Такову, да нам се обрати.

Позивам господина Ивицу Дачића, првог потпредседника, заменика председника Владе Републике Србије и министра унутрашњих послова Републике Србије, да нам се обрати.

Х В А Л А!